

TAM PEREEN KAUPUNGIN LAUSUNTO: KRIISINHALLINTAKESKUKSEN SIJAIN TIPAIKKASELVITYS

Kriisinhallintakeskus (CM C Finland) on vuonna 2007 perustettu siviilikriisinhallinnan ja kansainvälisen pelastustoiminnan osaamiskeskus. Pelastusopiston yksikkönä Kuopiossa toimivan keskuksen tehtävänä on kouluttaa ja rekrytoida asiantuntijoita kansainvälisiin siviilikriisinhallinnan ja pelastustoiminnan tehtäviin, vastata logistisista ja materiaalisista valmiuksista sekä huolehtia osaltaan alaan liittyvästä tutkimus- ja kehittämistoiminnasta. Sisäministeriössä valmisteilla olevan lakimuutoksen voimaantulon jälkeen Kriisinhallintakeskukselta poistuvat kansainväliseen pelastustoimintaan liittyvät tehtävät. Kansainvälisen pelastustoiminnan siirron jälkeen Kriisinhallintakeskuksessa työskentelee 18–20 henkilöä.

Sisäministeriö asetti keväällä 2017 selvitysryhmän arvioimaan Kriisinhallintakeskuksen asemaa ja tehtäviä Suomen siviilikriisinhallinnassa. Kriisinhallintakeskuksen asemaa selvitettiin ensimmäisen kerran vuonna 2010 ja sen jälkeen myös muissa sisäministeriön sisäisissä selvityksissä. Selvityksissä on todettu, että Pelastusopiston yhteys ei ole tuottanut synergiaetuja opiston ja Kriisinhallintakeskuksen ydintehtävien erilaisuuden vuoksi. Vuoden 2017 selvityksen arvion mukaan keskuksen nykyinen sijainti hankaloittaa yhteistyötä ministeriöiden ja muiden kumppanien kanssa sekä vähentää osallistumista alankansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön.

Selvitysten pohjalta sisäministeriö on katsonut, että Kriisinhallintakeskuksen asemaa voidaan parhaiten selkeyttää ja vahvistaa irrottamalla se hallinnollisesti Pelastusopistosta ja siirtämällä Kriisinhallintakeskus hallinnollisesti sisäministeriön yhteydessä toimivaksi erillisyyksiköksi. Sisäministeriö on valmistelemassa tarvittavia lakiehdotuksia. Tässä yhteydessä on tehdyissä selvityksissä esille tulleiden epäkohtienkorjaukseksi tarpeen harkita myös keskuksen sijaintipaikan muuttamista ja sen vaikutuksia.

Sijoittamisselvitys tehdään Kuopiosta, Helsingistä, Säskylästä ja Tampereesta. Sijoittamisselvityksen tulee sisältää tiedot paikkakuntaakohtaisesti Kriisinhallintakeskuksen toiminnallisista, taloudellisista, alueellisista ja henkilöstöön liittyvistä vaikutuksista.

Sisäministeriö on lausuntopyynnössään pyytänyt edellä mainittuja kaupunkeja ottamaan kriisinhallintakeskuksen sijaintia koskevassa lausunnossa kantaa seuraaviin kysymyksiin.

Miten Kriisinhallintakeskuksen sijoittaminen kaupunkiinne tukisi viraston tehtävien tuloksellista hoitamista ja sen toiminnan kehittämistä?

Tampere haluaa profiloitua turvallisenä kaupunkina sekä myös turvallisuusalan osaamiskeskuksena. Tähän on hyvät mahdollisuudet, sillä Tampereelle on keskittynyt laaja, kattava ja korkeatasoinen turvallisuustoimijoiden joukko Pirkanmaan Turvallisuusklusteri.

Turvallisuus on tunnistettu yhdeksi Tampereen kaupungin strategian painopistealueeksi. Muuttuva ja monimutkaistuva turvallisuusympäristö haastaa Tampereen kaupungin ja koko seudun toimijat monin eri tavoin. Strategian yhtenä tavoitteena on lisätä eri viranomaisten ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa tiivistä, vaikuttavaa ja tietoon perustuvaa turvallisuusyhteistyötä. Kriisinhallintakeskus täydentäisi jo nyt vahvaa toimijajoukkoa.

Mitä Kriisinhallintakeskuksen toimintaa tukevia muita viranomaisia ja toimintoja kaupungissanne/ kunnassanne on?

Tampereen ja koko Pirkanmaan laajuista turvallisuusyhteistyötä koordinoi Pirkanmaan Turvallisuusklusteri, jossa Tampereen kaupunki on vahvana ja aktiivisena toimijana mukana. Pirkanmaan Turvallisuusklusteri on kansallisesti palkittu ja sisäisen turvallisuusstrategian tunnustama turvallisuuden toimija, jonka jäsenet koostuvat viranomaisista, yrityksistä, oppilaitoksista, yhdistyksistä ja yrityksistä, joiden yhteistyössä on erittäin hyvä henki. Turvallisuusklusteri toimii verkostomaisena yhteenliittymänä yhdistellen aktiivisesti partnerina ja mahdollistajana turvallisuustoimijoita toisiinsa. Turvallisuusklusteri 2.0 painopisteenä on edistää erityisesti turvallisuustutkimuksen ja elinkeinoelämän yhteyksiä. Pirkanmaalla on vahvaa yritystoimintaa turvallisuuden alueella (esimerkiksi Insta, Patria, Millog Group) ja myös alueen viranomaiset pitävät turvallisuutta yhtenä alueen keskeisenä menestystekijänä.

Tampereella sijaitsee myös Punaisen ristin Kalkun logistiikkakeskus, jossa ylläpidetään kotimaan valmiusvarastoa katastrofitilanteiden varalle. Vahva tutkimuksen ja koulutuksen osaamis pohja sekä monipuolinen turvallisuustoimijoiden verkosto toimijoinen takaa osaavan työvoiman koulutuksen kriisinhallintatyölle Pirkanmaalla.

Tampereen alueelta löytyy kiinnostusta keskinäisen yhteistyön edelleen tiivistämiseen ja vahvistamiseen. Yhteistyön ja systemaattisen tutkimus- ja kehitystyön kautta voidaan löytää uusia ratkaisuja, kuten kriisinhallinnan uusia toimintakonsepteja sekä tuottaa niihin tarvittavia teknisiä, organisatorisia ja muita sovelluksia.

Mitkä tekijät kaupungissanne/ kunnassanne lisäksiivät arvionne mukaan osaavan henkilöstön ja heidän perheidensä siirtymishalukkuutta?

Suomalaiset ovat valinneet vuosi toisensa jälkeen Tampereen suosituimmaksi paikaksi elää ja asua. Taloustutkimuksen tekemän (03/2018) mukaan joka kolmas suomalainen on valmis muuttamaan Tampereelle¹. Tampere on riittävän iso, mutta tarpeeksi pieni, jotta monet asiat hoituvat helposti ja ihmisläheisesti. Tampere yhdessä naapurikuntien kanssa muodostaa kokonaisuuden, jossa löytyy mahdollisuuksia niin kaupunkimaiseen kuin väljempäänkin asumiseen päällekkäin, rinnakkain tai omakotitalossa.

Tampereella on työntekijöille loistavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut ja harrastusmahdollisuudet kirjastoista urheiluhalleihin, lenkkipoluista teattereihin ja tapahtumiin. Nämä ovat asioita, jotka tekevät Tampereesta Suomen suosituimman kaupungin.

Vetovoimasta ja vuosia jatkuneesta merkittävästä kasvusta huolimatta asuntojen neliöhinnat ovat Tampereella pysyneet maltillisella tasolla verrattuna pääkaupunkiseutuun. Yhteiskuntataloudelliset kustannukset ovat Tampereella kaiken kaikkiaan pääkaupunkiseutua edullisemmat. Henkilötasolla elämisen kustannukset ovat alhaisemmat ja kulkuyhteydet joustavampia ja nopeampia verrattuna pääkaupunkiseutuun.

¹ <https://www.taloustutkimus.fi/ajankohtaista/uutisia/tampere-on-suomen-kaupungeista-ylivoimainen-ykkonen.html>

Miten arvioitte työvoiman saatavuutta Kriisinhallintakeskuksen palvelukseen kaupungissanne/ kunnassanne ja sen työssäkäyntialueella?

Tampereella koulutetaan koko ajan lisää osaavaa ja paikkakuntaan sitoutunutta työvoimaa eri organisaatioiden tarpeisiin. Kuten alla olevassa kohdassa todetaan, Tampereella on vahvaa turvallisuusalan koulutusta. Joka kuudes tamperelainen on korkeakouluopiskelija.

Mitä Kriisinhallintakeskuksen toiminnan kannalta merkityksellistä asiantuntijoiden (yhteiskuntatieteellinen, oikeustieteellinen, hallintotieteellinen ja humanistinen) ja sitä tukevan henkilöstön koulutusta kaupungissanne/ kunnassa ja sen työssäkäyntialueella on tarjolla?

Tampereella on Suomen merkittävin turvallisuuden ja kriisinhallinnan kehittämis-, osaamis-, yritys- ja toimijakeskittymä. Tampere3 uusi korkeakouluuyhteisö (Tampereen yliopisto, Tampereen Teknillinen yliopisto ja Tampereen ammattikorkeakoulu) sekä Poliisiammattikorkeakoulu verkostoineen rakentavat kansainvälistä turvallisuuden tutkimukseen ja koulutukseen perustuvaa korkeatasoista tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan kokoamisen entistä vahvemmaksi kokonaisuudeksi mahdollistuu mm. Crisis Management Centren TKI-toiminnan tiiviimmällä kytkemisellä Tampere3 ja POLAMK yhteyteen. Jämsällä ja Niinisalossa sijaitsevat puolustusvoimien kriisinhallintaharjoittelussa käytettävät harjoitusalueet ovat hyvin saavutettavissa Tampereelta käsin.

Tampere3-korkeakouluuyhteisössä tarjotaan yhteiskuntatieteellistä, oikeustieteellistä, hallintotieteellistä sekä humanistisen tieteenalan koulutusta. Korkeakouluuyhteisössä on rakennettu turvallisuutta laajasti tarkastelevia koulutusohjelmia, joista malliesimerkki on mm. yhteiskuntatieteiden ja teknologian näkökulmia hyödyntävä vuonna 2019 aloittava Security and Safety Management -maisteriohjelma, johon sisältyy myös kriisinhallintaan liittyvää opetusta.

Turvallisuus on myös uuden korkeakouluuyhteisön keskeisiä tutkimusteemoja sisältäen kriisihallinta-alan tutkimusta. Korkeakouluuyhteisössä on laajoja, kansainvälisiä tutkimusverkostoja ja yhteisöjä, jossa tutkitaan turvallisuutta eri näkökulmista arjen, rauhan ja kriisin eri puolilta. Turvallisuus on teemana usealla koulutus- ja tutkimusalalla. Pirkanmaalla on vahva käytännön kokemus myös koulutusyhteistyöstä ammatillisessa koulutuksessa turvallisuuden alueilla kuten lentotekniikan koulutusyhteistyö mm. Tampereen seudun ammattiopisto Tredun, SASKY koulutuskuntayhtymän sekä Tampere3 korkeakouluuyhteisön kanssa.

Asiantuntijoiden ja sitä tukevan koulutuksen työtä tukevat myös Pirkanmaan seudun elinkeinotoimijat. Esimerkiksi Tampereen Kauppakamari on ollut mukana läpi 100-vuotisen historiansa tukemassa korkeakoulukehitystä. Kauppakamari on tukenut lahjoitusvaroin Tampere3:n syntyä ja viimeisimpänä lentotekniikan professuuriin, kun lentokonetekniikan diplomi-insinöörinkoulutus siirtyy Aalto-yliopistosta Tampereen teknillinen yliopistoon. Pirkanmaalla tehdään läheistä yhteistyötä myös tutkimuslaitosten kanssa kuten VTT (turvallisuustutkimus), Puolustusvoimien tutkimuslaitoksen ja kirkon tutkimuskeskuksen kanssa.

Miten kaupunkinne/ kuntanne on saavutettavissa muualta Suomesta maanteitse, raideliikenteen avulla tai lentämällä?

Tampere on infrastruktuuriltaan ja maantieteelliseltä sijainniltaan sujuvasti saavutettavissa kaikkialta. Rautatieliikenteen pääradat ja maantieliikenteen pääväylät kohtaavat Tampereella. Lisäksi Tampere-Pirkkalan lentoasemaa kehitetään palvelemaan maamme kakkoskenttänä. Finavian tekemä arviolta 15 miljoonaa euron kehitysinvestointi on toteutusvaiheessa ja parantaa Tampere-Pirkkalan lentoaseman toimintakapasiteettia entisestään laajennuksin ja peruskorjauksin.

Tampere on merkittävä logistiikan keskittymä. Kaupungissa toimivat SPR:n logistiikkakeskus, Puolustusvoimien logistiikkakeskus ja Satakunnan lennosto. Kriisien kannalta keskeiset toimijat ovat jo alueella logistisine valmiuksineen ja kapasiteetteineen.

Arvioitko kaupungissanne/ kunnassanne olevan Kriisinhallintakeskuksen toiminnan kannalta tarkoituksenmukaiset toimitilat?

Lukuisia hyviä toimitilavaihtoehtoja on kaupungin keskustassa muutamana minuutina säteellä rautatieasemasta. Henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden matkustamiseen ei kulu aikaa kaupungin sisällä. Tampere on valmis tekemään yhteistyötä sopivan tilan järjestymiseksi.

Arvioitko Kriisinhallintakeskuksen sijoittumisen kaupunkiinne/ kuntaanne kasvattavan alueen taloutta (tulotaso, työllisyys ja väestönkehitys)? Mikä on alueen työllisyystilanne?

Vaikutus Tampereen taloudelle olisi luonnollisesti hyvinkin positiivinen, vaikka Kriisinhallintakeskuksen tuomien henkilötyövuosien määrä ei olekaan huomattava.

Samaan aikaan on kuitenkin todettava, että kun katsoo sitten Suomen, Pirkanmaan, Tampereen seudun tai Tampereen lukuja, työttömyys on vähentynyt kaikkialla merkittävästi viimeisen vuoden aikana. Viimeisimmän tilaston mukaan työttömyysaste Tampereella oli 13,3 prosenttia. Tämä on 2,5 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuosi sitten. Myös pitkäaikaistyöttömyys on vähentynyt samassa suhteessa kokonaistyöttömyyden kanssa.

Onko kaupunkiinne/ kuntanne rakennemuutosaluetta?

Ei ole.